

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.
Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1932. Št. 11.

Posamezna številka 2 Din.

Sirahova modrost.

Sv. pismo starega zakona vsebuje med drugimi tudi prelepo knjigo, ki se imenuje „Sirahova knjiga“, ki jo je spisal pobožni in modri mož Jazus sin Sirahov. V njej je toliko lepe božje modrosti, da je res škoda, da se ta knjige premalo prebira med nami.

Ta knjiga prinaša mnogo lepih naukov, ki so primerni posebno za naš čas. Za to bo prinesel naš list iz nje nekatere odlomke, kakor slede:

Učimo se modrosti iz knjige modrosti!

Pazi, s kom občuješ!

Ne zapuščaj starega prijatelja; novi mu namreč ne bo enak. Nov prijatelj je novo vino, postara naj se in rad ga boš pil.

Ne zavidaj grešniku časti in bogastva; saj ne veš, kakšen bo njegov konec.

Ne bodi ti vseč krivica krivičnikov; ker hudobnejš do groba nedopadljiv.

Ogiblji se človeka, ki ima oblast umoriti, in ne bo se ti treba bati smrti; če pa prideš predenj, se nikar ne pregreši, da ti morda ne vzame življenja. Vedi, da je smrt blizu, ker stopaš sredi nastav in hodiš po orožju žalujočih.¹

Bodi previden!

Ne vodi kogarkoli v svojo hišo, ker nakane zvitega človeka so mnogotere.

Kakor namreč puhti smrad iz gnilega osrčja in kakor se vabi jerebica v nastavo in divja koza v mrežo, tako je tudi srce prevzetnežev in gleda kakor čuvaj na padec svojega bližnjega. Dobro preobrača v slabo in zalezuje in celo izvoljenim pritika madež.

Iz ene iskre se vname ogenj in eden prekanjenec preljuje mnogo krvi; grešni človek zalezuje namreč do krvi.²

Varuj se strupenega človeka, ker snuje hudobije, da te morda ne spravi za vedno v zasmeh.

Spusti k sepi tujca in podrl te bo v viharju in pregnal te bo iz tvoje lastnine.³

Ko izkazuješ dobrote, glej, komu jih izkazuješ; pa boš imel za svoje dobrote veliko zahvalo.

Delaj dobro pravičnemu in našel boš veliko vračilo; če že ne pri njem samem, pa gotovo od Gospoda.⁴

¹ Ta svet se ozira na službo pri dvoru kakega samosilnika, katerih je bilo med poganskimi vladarji zelo mnogo. Sirah pravi, da je tak dvornik v vedni smrtni nevarnosti.

² Do krvi pomenja tudi dušno življenje. Grešnik skuša škodovati bližnjemu na duši in na telesu.

³ Pomen: Tujemu človeku ne zaupaj prekmalu, da ti ne škoduje. Sirah misli tu zlasti na poganske tujce in pred njimi svari svoje rojake.

⁴ Prim.: Tvoji Oče, ki na skrivnem vidi, ti bo povrnil. Mat. 6, 4.

Kdor je vedno v hudobiji in ne deli miloščine, njemu ni dobro; saj tudi Najvišji sovraži grešnike, spokornikov se pa usmili.

Prijatelj se ne spozna v sreči, v nesreči se pa sovražnik ne prikrije.

Ko je kdo srečen, so žalostni njegovi sovražniki; v njegovi nesreči se pa pokaže prijatelj.

Svojemu sovražniku vekomaj ne verjemi; kakor ruda zarujavi namreč njegova hudobija; čeravno hodi priklonjen v ponižnosti, vendar čuj in varuj se ga,

Nikar ga ne postavljalj zraven sebe; tudi naj ne sedi ob tvoji desnici, da se morda ne ozre na tvoje mesto in ne išče tvojega sedeža in da nazadnje ne spoznaš mojih besed in se čutiš zadetega po mojem govorjenju.¹

Komu bi se smilil zagovarjalec, ko ga je pičila kača in vsi tisti, ki se bližajo zverem?² Ravno tako tudi ne, kdor se družil s hudobnim človekom in je zapleten v njegove grehe.

Eno uro ostane sicer pri tebi; če pa omahneš, ne bo te vzdignil.

Sovražnik govori sladko, v svojem srcu pa zalezuje, da bi te pahnil v jamo.

V svojih očeh ima sovražnik solze, ko pa najde pravi čas, se ne nasiti krvi in če se ti kaj hudega pripeti, ga boš prvega našel pri sebi.

V svojih očeh ima sovražnik solze; kakor bi ti hotel pomagati, ti izpodnese stopali; potem maje z glavo in ploska z rokami, mnogo govoriči in izpremeni svoje lice.³

Grešnikn kaznuje lastni greh.

Kdor vrže kamen kvišku, mu pade na glavo, in zvičajni udarec rani zvičajnika.

Kdor koplje drugemu jamo, pade sam vanjo; kdor nastavlja bližnjemu kamen, se sam izpodtakne obenj, in kdor drugim nastavlja zanjke, sam v njih pogine.

Kdor dela zloben naklep, se zvali nanj, pa ne ve, odkod to prihaja.

Prevzetniki zasmehujejo in zasramujejo; maščevanje pa preži kakor lev nanje.

V zanjkah pogine, kdor se veseli padca pravičnih, in žalosti se usuši, preden umrje.

Molitev zoper sovražnike.

Usmili se nas, o Bog vseh reči, poglej na nas, in pokaži nam svetlobo svojega usmiljenja.

Pošlji svoj strah nad narode, ki te ne iščejo, da spoznajo, da ni Boga razen tebe, in da oznanjajo tvoja velika dela.

¹ Siraha uči v zadnjih dveh vrstah previdnost s sovražnikom. Kljub vsi previdnosti se jim pa ne sme odreči krščanska ljubežen.

² Na Jutrovem so razni glumači zagovarjali kače in divje zveri; še zdaj je tam mnogo takih zagovarjalcev.

³ Pomen: Sovražnik se norčuje in je vesel, ko spravi svojega protivnika v nesrečo.

Vzdigni svojo roko nad tuje narode, da vidijo tvojo moč.

Kakor si se izkazal pred njihovimi očmi svetega nad nami, tako se poveličaj pred našimi očmi nad njimi, da te spoznajo, kakor te tudi mi spoznamo, da razen tebe, o Gospod, ni Boga.¹

Ponavljaj znamenje in delaj nove čudeže.

Poveličaj svojo roko in svojo desnico.

Obudi svoj srd in izlij svojo jezo.

Iztrebi nasprotnika in tepi sovražnika.²

Pospeši čas in spomni se prisege,³ da se razglase tvoji čudeži.

¹ Bog je kaznoval Izraelce zavoljo njihovih grehov; s tem se je izkazal svetega nad njimi. Sirah prosi, naj se tako maščuje tudi nad pogani.

² Sirah ne vodi pri teh prošnjah želja po maščevanju, marveč le ponižno hrepenenje. Naj bi bilo judovsko ljudstvo rešeno svojih sovražnikov.

³ Bog je prisegel očakom, da bo rešil svoje ljudstvo.

(Dalje prihodnjič).

Verne duše v vicah.

Vsakega človeka nad vse zanima vprašanje, kakšna je usoda onih, ki umrjejo in gredo v večnost. Verska resnica je, da gredo oni, ki so umrli brez vsakega greha in krivde ali pa so se že v življenju spokorili in zadostili za grehe, naravnost v nebesa. Življenje milosti božje na tem svetu preide v gledanje božje in večno blaženost. Ravnotako ni nobenega dvoma, da gredo oni, kateri so umrli brez posvečujoče milosti božje, v stanu smrtnega greha, v večno prokletstvo, v večni pekel. Kakšna je pa usoda onih, kateri umrjejo sicer v stanu posvečujoče milosti božje, ki so brez smrtnega greha, a so še obteženi z malimi grehi in še tudi niso zadostili za odpuščene grehe ter prestali časne kazni, katere so si nakopali s svojimi prestopki? Božji svetosti in božji pravičnosti nasprotuje, da bi šli takoj po smrti v nebesa; v nebesih namreč ne morejo prebivati grešniki in tudi ni mogoče več zadoščevati za kazni greha. Da bi pa bili pahnjeni na kraj, kjer je jok in škripanje z zobmi, to je, da bi bili potisnjeni v strahotne muke večnega pekla, se pa ne bi strinjalo z dobrotljivostjo in usmiljenjem božjim.

Za take duše je, da se tako izrazim, nek vmesni prostor, neko vmesno stanje, kjer so duše naših dragih ranjkih podvržene nekemu očiščevalnemu procesu in se tako bližajo večni blaženosti. Florentinski in tridentinski cerkveni zbor sta definirala, da pridejo duše onih, katere so se ločile s sveta v stanu posvečujoče milosti božje, pa so še obtežene z malimi grehi ali pa morajo za grehe še trpeti časne kazni, v vice, to je neko prehodno stanje, neko očiščevališče in se tamkaj mudijo vse dotlej, dokler ne zadostijo za vse grehe in morejo stopiti v nebesa. V tem stanju očiščevanja si duše ne morejo pridobivati zaslužnih del za nebesa, pač pa jim moremo mi, ki smo še živi, pomagati z molitvami in dobrimi deli. Vice so torej kraj očiščevanja, kjer duše trpijo, čakajo in se pripravljajo za večno veselje v nebesih.

To je torej nauk katoliške cerkve o vicah.

Kje pa naj išče katoličan dokazov za vice? Kje druge pač, kakor za druge verske resnice, — v svetem pismu. Že v knjigah stare zaveze imamo jasne dokaze za vice. Klasičen dokaz za vice v stari zavezi je v drugi knjigi Makabejcev. Juda Makabejec se je junaško bojeval proti zatiralcem judovskega naroda, proti sirskega oblastnikom, za svobodo vere in naroda. V teh osvobodilnih bojih je padlo junaške smrti mnogo Judov. V težavnih, a navdušenih bojih ni pozabil onih, ki so žrtvovali življenje za vero in narod. Takole govori sv. pismo: Potem je napravil zbirko in

poslal dvajset tisoč drahem v Jeruzalem, da se opravi daritev za grehe rajnih, ker je dobro in pobožno mislil o vstajenju; ako bi namreč ne bil upal, da bodo ti, ki so bili pobiti, vstali, bi bilo prazno in nepotrebno moliti za mrtve; in ker je vedel, da je tistim, ki v pobožnosti umrjejo, prihranjeno najboljšje plačilo. Sveta in dobra je torej misel, moliti za mrtve, da se rešijo grehov (2 Mak. 12, 43—46).

Nekateri paganski modrijani so tajili neumrljivost duše, pod vplivom teh filozofov so se dali zapeljati tudi nekateri Judje in so tajili neumrljivost duše in telesno vstajenje. To so bili v prvi vrsti saduceji, neka politična-verska stranka pri Judih. Zaradi tega se navdihnjeni pisatelj knjige Makabejcev s tako vnemo sklicuje na prepričanje Juda Makabejca in njegovih tovarišev, da mrtvi namreč vstanejo. In to prepričanje nam dokazuje, da je bila med Judi že v stari zavezi živa vera v vice, torej že pred Kristusom. Kako lep zgled je Juda Makabejec tudi za nas, da tudi mi za naše ranjke opravljamo daritev svete maše ter z molitvijo prosimo odpuščanja časnih kazni za nje.

Iz tega svetopisemskega mesta je razvidno, da ni šele Kristus prinesel te resnice na svet, marveč je bila že davno v stari zavezi znana in zato tudi uvedena navada, da so za rajne molili in opravljali daritve v templju.

Vero stare zaveze je pa Kristus še potrdil. Nikakega dvoma ni, da ima Kristus v mislih kraj očiščevanja, to so vice, ko govori o grehih zoper sv. Duha „In kdor reče besedo zoper Sina človekovega, se mu bo odpustilo; kdor pa jo reče zoper sv. Duha, se mu ne bo odpustilo ne v tem življenju, ne v prihodnjem (Mt. 12, 32). Prihodnje življenje je po teh besedah Kristusovih oni vmesni prostor, ono vmesno stanje, namreč vice, kamor pridejo duše rajnih. Verjetno je, da misli Kristus na vice tudi v naslednjem opominu: Spravi se hitro s svojim nasprotnikom, dokler si z njim še na poti: da te nasprotnik ne izroči sodniku in sodnik biraču, ki bi te vrgel v ječo. Resnično povem ti: Ne prideš od tam, dokler ne plačaš zadnjega novčiča (Mt. 5, 25—26.)

O vicah govori tudi apostol Pavel, ko povdarja, da je temelj vere Kristus. Vsak naj gleda, kako bo na tem temelju nadalje gradil, dobro ali slabo, z zlatom, srebrom, dragimi kamni, lesom, senom, slamo, — vsakega delo bo postalo očito. Kajti dan bo to odkril, ker se bo razodel v ognju; in kakšno je vsakterega delo, bo ogenj preskusil. Če katerega delo, ki ga je na njem zidal, ostane, bo prejel plačilo. Čigar delo pa zgori, bo trpel škodo, sam pa se bo rešil, vendar tako, kakor skozi ogenj (1. Kor. 3, 11—15). Prejel bo manjše plačilo, zveličal se pa bo, ker je zidal na pravem temelju; toda treba mu bo prej iti skozi ogenj, to je, skozi trpljenje v vicah.

Cerkveni očetje in cerkveni pisatelji sploh se naslanjajo na svetopisemske citate, ko v spisih in govorih dokazujejo vice ter neprestano preudarjajo, da je molitev za rajne dobra in koristna. V Ambroževi dobi so po cerkvah, prav posebno pa še na grobovih mrtvih, opravljali daritev svete maše 3., 7., 30. in 40. dan po pogrebu. Ob tej priliki so mnogo molili in dajali miloščino. V katakombah se najdejo grobni napisi, v katerih duše umrlih same prosijo za molitev ali pa v njihovem imenu prosijo sorodniki za molitve, kakor mož za ženo, žena za moža, otroci za svoje starše. V Lateranskem muzeju v Rimu je shranjen nagrobni spomenik, v katerega je dal soprog svoji ženi Lukreciji vklesati naslednji napis: Vsi bratje, ki bodo brali napis, se naprošajo, da molijo za ranjko, da pride k Bogu. Sv. Avguštín prosi svoje čitatelje, da molijo za njegovo pobožno mater Moniko in očeta Patricija.

Tudi naša pamet sama nam pravi, da morajo biti vice. Velikokrat se dogaja, da sicer pravični umrje obtežen z malimi grehi, katerih se ni skesal in mu zato tudi še niso odpuščeni. Tudi pobožne duše, katere so se že skesale smrtnih in malih grehov, pa še niso zadostile kazni

za greh, še ne morejo stopiti v nebesa. Ne bi se strinjalo z božjo pravičnostjo, če bi šle take duše direktno v nebesa, saj stoji v sv. pismu: „In nič omadeževanega ne pride vanje“ (Skriv. raz. 21, 27), namreč v nebeško kraljestvo. Na drugi strani pa neskončno dobri Bog ne more takih duš pahnuti v pekel, kajti njegovo usmiljenje „sega do neba“ (Ps. 35, 6). Torej mora eksistirati, tako zahteva naš razum, vmesni prostor, vmesno stanje, kjer se mora duša očistiti in zadostiti za pomanjkljivosti.

Gotovo nas zanima, kaj pravijo pravoslavni o vicah. Pravoslavna cerkev v svojih molitvah in liturgiji za rajne priznava vice, saj ona opravlja posebne mrtvaške pobožnosti, tkz. panihide in daje miloščino. Tudi pravoslavna cerkev stoji na stališču, da človek ne stopi pred božje obličje popolnoma svet, brez vsakega najmanjšega greha tako, da ne bi bil potreben božjega usmiljenja in milosti. Vsi živi in mrtvi so ali pa so bili člani Kristusove cerkve in naša sveta dolžnost je, da mi, ki smo še živi kot cerkev in kot posamezniki prosimo Boga, da bi bil našim dragim rajnim milostljiv sodnik. V praksi se pravoslavna cerkev strinja s katoliško cerkvijo, v svojem nauku pa nasprotuje katoliški verski resnici o vicah. Brez posebne težave se da dokazati, da je katoliški nauk v soglasju z vero starejše in sedanje vzhodne cerkve. Razložek je samo v tem, da je katoliški nauk po svoji vsebini in po obliki bolj jasen in bolj razvit. Torej ta razlika ni resna, ampak samo navidezna (Glej Dr. F. Grivec: Pravoslavje).

Radovednost nas naganja, da bi radi vedeli, koliko časa se duše mudijo v vicah. Na to vprašanje ni odgovora. Nekateri upoštevani cerkveni pisatelji so mislili, da se duše umrlih ne mudijo preko 10 let v vicah. Pravi odgovor je pač ta, da mi ne vemo, po kakšni meri Bog kaznuje v vicah, to namreč ni razodeto in tudi cerkev sama tega nikjer ne zapoveduje verovati. Samo za nebesa in pekel je razodeto in po cerkvi nezmotno potrjeno, da sta večna.

Ker so že Judje v stari zavezi smatrali za sveto in dobro misel moliti za rajne, gotovo tudi mi kristjani ne bomo zaostajali za njimi, temveč jim bomo radi naklanjali molitve, odpustke, miloščino in prav posebno še daritev sv. maše.

Denuncianti.

Zadnji Domoljub prinaša zanimiv pouk o denunciantih, ki ga je dobesedno posnel po listu „Novine“ z dne 25. sept. 1932.

Ker se pri nas posebno v mestu ne bere mnogo Domoljub, se nam zdi primerno in poučno, če prinese naš list ponatisk dotičnega članka, ki se glasi:

Dobili smo vprašanje, naj razložimo, kaj so to denuncijanti. Med ljudstvom gre glas, da je danes mnogo denuncijantov, ki se je treba paziti pred njimi, in celo poslanec g. Pavlič je v beograjskem parlamentu povedal, da imamo Slovenci mnogo denuncijantov.

Kaj so torej denuncijanti in zakaj se je treba paziti pred njimi? Denuncijanti, to so ljudje, in sicer takšni ljudje, ki svojega bližnjega pred oblastjo po krivici ali po pravici tožijo in sicer zato, da bi s tem bližnjemu škodovali, sebi pa koristili.

Denuncijanti so bili že od nekdaj na svetu pri vseh narodih in se bodo še vedno našli, dokler bodo hudobneži na svetu. Denuncijanti, so zvečine sami hudobni in sebični ljudje. Če vam kdo od koga pove, da je denuncijant, ogibajte se ga, čeprav ne veste za gotovo, da je denuncijant.

Narod, ki je npravno na nizki stopnji ali je nepošten, ima običajno več denuncijantov med seboj, kot pošten narod. Po številu denuncijantov lahko sodimo npravno višino naroda.

O Italiji čitamo, da si tam dandanes javno skoraj nihče več ne upa odpreti ust. Tam ne sme nihče grajati

vlade, pa tudi ne nobenega vladnega dejanja. Revščina in nevolja sta na višku, a ne sme se govoriti o njih. Vlada pobira od siromašnega ljudstva ogromne davke, a ljudstvu ne vrne ničesar. Pa Bog ne daj, da bi se ljudje radi tega pritožili. Vlada ima med ljudstvom vse polno svojih zaupnikov, katerim je preskrbela razne bogato plačane službe. Ti vladni zaupniki hodijo okrog in nategujejo ušesa, da bi od koga kaj čuli in ga potem ovadili. Če nič ne zvedo, si pa kar sami kaj izmislijo. Najbolj ti zaupniki ali denuncijanti pazijo na to, da bi škodili tistim ljudem, ki po resnici povedo, da je to ali ono delo nepošteno ter državi in ljudstvu škodljivo. Neredko pa denuncijant koga po krivici zatoži samo zato, ker je prizadeti drugega mišljenja in prepričanja, kot denuncijant.

Takšno je delo denuncijantov. Kadar denuncijanti koga iz službe spravijo, se delajo običajno zelo svete in nedolžne in se držijo, kakor bi se bilo vse to zgodilo brez njihove vednosti in celo proti njihovi volji. Priliznjeno hodijo okrog ljudi in vlečejo iz njih, da bi kaj iztaknili v svojo korist in odnesli višjim na nos.

Denuncijanti so izmeček vsakega naroda. Pošten človek raje pljune pred denuncijantom, kakor pa da bi se v njegovi bližini sam umazal.

(»Novine«, 25. IX. 1932.)

Župnija Kranj.

Oznanila za november.

1. **Praznik vseh svetnikov**, ob 6. sv. maša z enim in ob 10. peta sv. maša z dvema blagoslovoma. Pop. ob pol treh litanije vseh svetnikov in na to pridiga za verne duše v vicah. Po pridigi gre procesija na pokopališče, kjer so v kapeli slovesne večernice in na to pred križem libera. Zvečer ob 6. se molijo v župni cerkvi vsi trije deli sv. rožnega venca.

Popolni odpustki se morejo dobiti vsakokrat, kadar obiščemo kako cerkev in molimo po 6 očenašev in Zdrava Marij v namen sv. očeta papeža in vselej Čast bodi. Da se morejo prejeti ti odpustki, je potrebno, da prejmemo sv. zakramente. Ti popolni odpustki se morejo nakloniti le vernim dušam v vicah.

2. **Spomin vernih duš**. Na Rupi se ob 5. prično 3 sv. maše, na to je tam na pokopališču libera. V župni cerkvi se prično sv. maše ob 6. Ob 7.15 se prično slovesne jutranjice in na to je ob 8. slovesna sv. maša za mrtve.

4. **Prvi petek v mesecu**, ob 6. sv. maša z blagoslovom.

6. **XXV. ned. po bink. zahvalna nedelja**, ob 6. in 10. sv. maši z blagoslovom, po 10. sv. maša zahvalna pesem. **Darovanje za župno cerkev** je pri vseh opravih dopoldan in pop. **Prva nedelja v mesecu**, ob 6. mesečno sv. obhajilo za moške, pop. ura molitve in pete litanije presv. Srca Jezusovega. Pop. shod za dekliško M. družbo.

7. **Peta sv. maša za umrle članice ženske Mar. družbe** z libero.

13. **XXVI. ned. pobink.**, pop. shod za žensko Mar. družbo.

19. **Sv. Elizabeta, patrona III. reda**, ob 5.30 v kapeli Srca Jezusovega pridiga za III. red in na to vesoljna odveza in sv. maša za III. red. s skupnim sv. obhajilom za III. red.

20. **XXVII. ned. po bink.**

27. **I. adv. nedelja**, ob 6. (sv. maša z blagoslovom, skupno obhajilo za dekl. M. družbo.

V adventu vsak dan ob 6. sv. maša z blagoslovom.

30. **Sv. Andrej**, ob 7. sv. maša v Čirčičah.

Kronika.

Poročeni:

14. avgusta: **Plavc Vinko**, strojni ključavničar Kranj, Kokr. predm. 162; roj. 15. jul. 1905 in **Štirn Neža**, kuharica, Premskovo 40, roj. 21. jan. 1901;

21. septembra: **Žepič Ciril**, vrtnar, Kranj, Kokr. predm. 110; roj. 5. jul. 1899 in **Šesek Marija**, hči posestnika, Loka 85; roj. 6. sept. 1898.

21. septembra: **Mausser Leon**, pekovski pomočnik, Kranj, Kokr. predm. 1; roj. 3. maja 1905. in **Gortnar Julijana**, tiskarniška delavka, Klanec 38; roj. 23. maja 1910.

9. oktobra: **Zaletel Jožef**, delavec, Huje, štev. 2.; roj. 12. junija, 1902. in **Vrhunec Ana**, delavka, Premskovo 72; roj. 9. julija 1896;

9. oktobra: **Štravs Viktor**, trgovski potnik, Kranj, Kokr. predm. 78; roj. 22. dec. 1905 in **Potočnik Ana**, šivilja, Kranj, 166, roj. 31. julija, 1906;

9. oktobra: **Tratnik Alojzij**, pečar, Kranj, Del. dom, roj. 5. junija 1904, in **Eršte Ana**, delavka, Kranj, Del. dom, roj. 10. avgusta 1905;

9. oktobra: **Jakšič Jožef**, mizarski pomočnik, Podkoren 1; roj. 2. junija 1907. in **Zalokar Ivana**, delavka, Kranj, Sav. predm. 34, roj. 19. junija 1911.

16. oktobra: **Mazi Janez**, čevljar, Zabukovje, roj. 19. maja, 1904. in **Zupan Ljudmila**, kuharica, Klanec 18, roj. 6. novembra 1907;

23. oktobra: Dr. **Jožef Bohinc**, zdravnik, Cerklje 27, roj. 16. aprila 1901. in **Logar Ivka**, hči trgovca in posestnika, Kranj, 117; roj. 16. sept. 1907.

23. oktobra: **Thuma Jožef**, banovinski desinfektor, Premskovo 110; roj. 8. aprila 1908. in **Stružnik Frančiška**, delavka, Klanec 25; roj. 11. marca 1909.

23. oktobra: **Kovačič Alfonz**, delavec, Stražišče 18; roj. 24. nov. 1906. in **Žvegelj Marija**, delavka, Kranj 71, roj. 2. aprila 1902.

Umrli:

8. sept. **Nič Maks**, odvetniški sollicitator, Kranj, Sav. pr. 59; star 64 let.

10. sept. **Rebolj Oskar**, narednik vazduhoplovne čete, Novi Sad; star 25 let.

16. sept. **Potočnik Anton**, posestnik, oženjen, Premskovo 25; star 71 let.

19. sept. **Likožar Frančiška**, žena posestnika, Premskovo 1, stara 57 let.

23. sept. **Kozjek Ivan**, zak. sin Franca, Čirčiče 28; star 5 mesecev.

28. sept. **Babič Jože**, trgovec, Kranj 8; star 62 let.

29. sept. **Kapitler Fanči**, roj. **Kosiša**, omožena, Kranjska gora; stara 20 let.

30. sept. **Rozman Ivanka**, zak. hči Ivana, Premskovo 8; stara 4 mesece.

4. okt. **Gregorc Leon**, nezak. sin služkinje Marije, Premskovo 128; star 3 mesece.

8. okt. **Grošelj Alojzij**, zak. sin Franca; Premskovo 115; star 3 mesece.

23. okt. **Tišlar Stanislav**, nez. sin Marije Tišlar, star 5 mesecev.

Župnija Šmartin pri Kranju.

Oznanila.

1. nov. **Praznik vseh svetnikov**. Ob 6. in 9. božja služba z blagoslovom. Popoldan ob 2. litanije vseh svetnikov, pridiga in molitve za mrtve, obisk pokopališča in libera.

2. nov. **Spomin vernih duš v vicah**. Prve tri sv. maše od pol 6. ure naprej, sv. obhajilo pred prvo in po tretji maši; druge tri maše od pol 8. ure naprej, tretja sv.

maša bo peta, po maši bo libera v cerkvi in na pokopališču. Kdor opravi spoved in prejme sv. obhajilo, samore v času od 12. ure dne 1. nov. do polnoči 2. nov. zadobiti tolikokrat popolen odpustek, kolikorokrat obišče v tem času kako cerkev — farno ali podružnično — in tam moli po namenu sv. očeta šestkrat očenaš, Zdravo Marijo in čast Bogu... Odpustki se morejo nakloniti le dušam v vicah.

6. nov. **Zahvalna ned.** Božja služba obakrat z blagoslovom. Popoldan ura molitve in shod 3. reda, zjutraj obhajilo mož in fantov. Po drugem opravilu zahvalna pesem za spravljene poljske pridelke. Darila ta dan so namenjena za pogorelce v Žužemberku.

11. nov. **Praznik sv. Martina**. Sv. maša ob 6. in 9.

12. nov. sobota. **Dan vednega češčenja za župnijo Šmartin**, po navadnem redu.

13. nov. **XXVI. ned. po bink**. Slovesno praznovanje farnega patrona. Ob 6. pridiga, darovanje za cerkev in sv. maša z blagoslovom, ob pol 10. pridiga, darovanje in slovesna peta sv. maša z dvema blagoslovoma. Cerkveni govor ob pol 10. bo imel g. dr. Jožef Pogačnik. Popoldan ob pol 3. pete litanije in darovanje za cerkev.

17. nov. se prične **devetdnevnic v čast sv. Frančišku Ksaveriju** v Stražišču.

19. nov. **Sv. Elizabeta**. Vesoljna odveza za 3. red.

20. nov. **Zadnja ned. po bink**. Popoldan shod Marijine družbe,

27. nov. **Prva ned. v adventu**. Cel advent bodo sv. maše ob 6. z blagoslovom.

30. nov. **Sv. Andrej**.

Kronika.

Poročeni:

2. okt. **Fr. Bašelj**, tov. delavec iz župnije Leskovca in **Mar. Fojkar** iz Škofje Loke.

9. okt. **Hribar Fr.**, čevljar iz Sp. Bele z **Marijo Fabjan** iz Škocjana pri Mokronogu.

23. okt. **Leop. Hafnar**, tov. delavec iz Sred. Bitnja s **Terezijo Šega**, šiviljo iz Grahovega pri Cerknici.

Umrli:

Frančiška Trilar, posestnika žena, roj. **Grošelj**, stara 32 let, umrla 1. okt. v Stražišču 66.

Alojzij Fureder, sin železniškega delavca, star 3 mesece, umrl v Drulovku 2. okt.

Marija Tavčar, hči čevljarja, stara 5 mesecev, umrla v Drulovku 2. okt.

Stanislav Kozelj, sin deklet, star 1 mesec, umrl 7. oktobra.

Ivana Jenko, poročena tovarniška delavka, umrla 6. okt. v Stražišču.

Anton Križnar, hišar v Sred. Bitnju, star 67 let, umrl 15. oktobra.

Mrliški koledar za mesec november.

1. nov. **Kuralt Ivan**, posestnik, oženjen, Rupa, št. 11, roj. 11. jan. 1852., umrl 1. 1920;

Suchy Marija, zasebnica, vdova, Kranj, št. 3, roj. 22. sept. 1854., umrla 1. 1927;

2. nov. **Rogelj Ivana**, samska hči posestnika, Premskovo 61, roj. 18. okt. 1895., umrla 1. 1917;

Lukovšek Justina, učiteljica, samska, Kranj 191, roj. 27. sept. 1898., umrla 1. 1921;

Zorman Marijana, zasebnica, vdova, Rupa 17, roj. 29. avg. 1875., umrla 1. 1925.;

Anzelc Uršula, žena posestnika in krtačarja, Kranj 86, roj. 16. nov. 1878., umrla 1. 1926;

3. nov. **Pelko Anton**, posestnik, vdovec, Gorenje 11, roj. 11. jun. 1866., umrl l. 1922.;
Soklič Ana, žena ključavničarja, Kranj 40, roj. 29. jul. 1864., umrla l. 1925.;
4. nov. **Naglič Helena**, posestnica, omožena, Kranj, Kokr. predm. 67, roj. 6. maja 1843., umrla l. 1919.;
Fende Margareta, posestnica, vdova, Premskovo 30, roj. 20. maja 1857., umrla l. 1922.;
Zupan Jakob, posestnik oženjen, Premskovo 16, roj. 3. maja 1851., umrl l. 1925.;
5. nov. **Šoklič Alojzij**, pek, oženjen, Kranj, Kokr. predm. 44, roj. 30. aprila 1858., umrl l. 1922.;
Bajd Ivana, žena železniškega skladiščnika, Kranj, Savsk. predm. 24, roj. 17. maja 1872., umrla l. 1927.;
Bernard Frančiška, žena vpokojenega železničarja, Klanec 24, roj. 7. nov. 1868., umrla l. 1930.;
6. nov. **Hočevar Ivana**, samska hči zidarja, Rupa 25, roj. 20. jun. 1902., umrla l. 1920.;
Hočevar Marija, delavka, vdova, Rupa 25, roj. 27. sept. 1871., umrla l. 1921.;
Suhadolnik Marija, posestnica, vdova, Kranj, Sav. predm. 6, roj. 24. marca 1857., umrla l. 1924.;
Permozar Franca, zasebnica, vdova, Kranj, Sav. pr. 29, roj. 21. jan. 1865., umrla l. 1930.;
7. nov. **Šumi Primož**, samski, Kranj 103, roj. 1. jun. 1897., umrl l. 1918.;
Baiguini Uršula, zasebnica, vdova, Kranj 98, roj. l. 1847., umrla l. 1930.;
8. nov. **Pelko Mihael**, sin delavca in posestnika, Gorenje 22, roj. 26. febr. 1908., umrl l. 1917.;
Zavrl Frančiška, delavka samska, Kranj 114, roj. 18. okt. 1860., umrla l. 1923.;
Pipan Marijana, užitkarica, vdova, Čirčiče 30, roj. 15. jun. 1847., umrla l. 1925.;
9. nov. — — —
10. nov. **Jereb Ana**, roj. **Dežman**, vdova zasebnica, Kranj, Kokr. predm. 30, roj. 24. maja 1841., umrla l. 1919.;
Jenko Ivan, sedlarski pomočnik, samski, Kranj, Kokr. predm. 26, roj. 15. sept. 1897., umrla l. 1922.;
11. nov. **Dolenc Edvard**, sin trgovca in posestnika, Kranj 135/136, roj. 24. sept. 1909., umrl l. 1922.;
12. nov. **Zupan Ivan**, posestnik, Gorenje 10, roj. 24. febr. 1875., umrl l. 1931.;
13. nov. **Eržen Marija**, šivilja, vdova, Kranj 132, roj. 2. febr. 1852., umrla l. 1917.;
Rakovec Marija, samska hči tovarnarja, Kranj 111; roj. 12. aprila 1894; umrla l. 1918.;
Volčič Avgustin, sin posestnika in usnjarja, Kranj, Sav. predm. 38., roj. 26. avgusta 1899., umrl l. 1926.;
14. nov. **Maglič Janez**, delavec vdovec, Kranj, Kokr. predm. 67, roj. 10. nov. 1850., umrl l. 1919.;
Gorjanc Franc, siromak, vdovec, Premskovo 11; roj. 10. dec. 1871. umrl l. 1924.;
15. nov. **Kavčič Katarina**, roj. **Rant**, žena vrvarja, Kranj, Sav. predm. 30, roj. 29. aprila 1857., umrla l. 1917.;
16. nov. **Bizjak Ivana**, posestnica, vdova, Kranj 8, roj. 15. avg. 1853., umrla l. 1925.;
17. nov. — — —
18. nov. **Zupan Janez**, krojač in posestnik, Rupa 31, roj. 24. dec. 1851., umrl l. 1931.;
19. nov. **Jeršin Frančiška**, žena posestnika in mesarja, Premskovo 74, roj. 11. febr. 1864; umrla l. 1925.;
20. nov. **Babič Tomaž**, užitkar, vdovec, Klanec 17, rojen 18. dec. 1839., umrl l. 1925.;
21. nov. **Dolničar Matija**, tovarnar, Kranj 100; rojen 25. avgusta 1874., umrl l. 1929.;
22. nov. **Vovnik Matija**, puškar, posestnik, oženjen, Kranj št. 58, roj. 24. febr. 1843., umrl l. 1918.;
23. nov. **Strupi Doroteja**, služkinja, samska, Rupa 14, roj. 7. febr. 1849., umrla l. 1928.;
- Sajovic Marija**, žena železničarja v pok., Gorenje 20, roj. l. 1871., umrla l. 1931.;
24. nov. **Volčič Franc**, strojar, oženjen, Dunaj. bolnica, roj. 8. aprila 1893., umrl l. 1918.;
25. nov. **Rebolj Marijana**, posestnica, vdova, Klanec 17, roj. 13. dec. 1847., umrla l. 1917.;
26. nov. **Mohar Ana**, zasebnica, vdova, Kranj 22, roj. 16. februarja 1855., umrla l. 1920.;
27. nov. **Miklavčič Antonija**, perica, Kranj, Farovška loka; roj. 2. jul. 1855., umrla l. 1930.;
28. nov. **Sajovic Janko**, trgovec, Kranj 183, roj. 8. jan. 1875. umrl l. 1931.;
29. nov. **Brešar Helena**, vdova posestnika, Čirčiče 11, roj. 17. aprila 1843., umrla l. 1923.;
30. nov. **Polc Josipina**, zasebnica, samska, Kranj 78, rojena 8. jan. 1857., umrla l. 1920.;
- Jocif Elizabeta**, zasebnica, samska, Kranj, Kokr. predm. 30, roj. 15. nov. 1875., umrla l. 1927.;
31. nov. **Windischer Frančiška**, zasebnica, vdova, Kranj, Kokr. predm. 109, roj. 12. III. 1888., umrla l. 1919.;
- Berlič Franc**, posestnik, Kranj 21, roj. 23. novembra 1853., umrl l. 1926.;
- Rohrman Adolf**, posestnik, Kranj, Kokr. predm. št. 25, roj. 15. jun. 1852., umrl l. 1930.;
32. nov. **Hafner Frančiška**, zasebnica, vdova, Kranj, Korkriško pr. 73, rojena 21. nov. 1839., umrla l. 1923.;
- Nastran Ignacij**, siromak, samski, Kranj 154, roj. 25. jul. 1865., umrl l. 1924.;
33. nov. **Krč Jernej**, posestnik, oženjen, Klanec 31., rojen 18. avg. 1852., umrl l. 1919.;
- Hlebš Frančiška**, trgovka, posestnica, vdova, Kranj 113, roj. 15. nov. 1868., umrla l. 1919.;
- Kuralt Jera**, užitkarica, vdova, Rupa 11, rojena 17. marca 1861., umrla l. 1926.;
34. nov. **Hočevar Marija**, zasebnica, samska, Kranj, Korkriško predm. 41, umrla l. 1919.;
- Lavrič Lucija**, šivilja, samska, Kranj 26, rojena 9. dec. 1858., umrla l. 1921.;
- Jakše Terezija**, šivilja, samska, Kranj, Savsko predm. 37, roj. 20. sept. 1910., umrla l. 1928.;
- Pagon Ivana**, šivilja, samska, Kranj 191, umrla l. 1929.;
- Cvirn Ljudmila**, žena orožnika v pok., Kranj, Kokr. predm. 56, roj. 16. sept. 1877., umrla l. 1931.;
35. nov. **Fister Valentin**, posestnik, vdovec, Kranj, Sav. predm. 17, roj. 2. febr. 1828., umrl l. 1917.;
- Galjot Marija**, posestnica, vdova, Kranj 34, rojena 16. jan. 1846., umrla l. 1919.;
- Zevnik Valentin**, posestnik, oženjen, Kranj 25, roj. 31. jan. 1842., umrl l. 1920.;
- Šorli Kancijanila**, hči posestnika, samska, Rupa št. 26, roj. 30. maja 1904., umrla l. 1926.;
- Rohrman Berta**, umirovljena poštarica, Kranj, Kokr. predm. 25, roj. 3. maja 1857., umrla l. 1926.;

Pokorn Fran.

Kranjski župniki.

Ko je šmartinski župnik M. Pisanic odložil službo kranjskega vikarjata 1570., jo je sprejel tamošnji beneficijat začasno.

29. Andrej Schorn¹ (Šore - Scherer) za l. (1570.-73.) Bil je beneficijat sv. Jurija v mestni cerkvi, l. 1570., pa je istega leta, dne 30. maja podpisal reverz za beneficij sv. Nikolaja. Postavljen od luterancev. Poprej l. 1553. je bil župni vikar v Križih pri Tržiču. L. 1566.² je župnikoval na Štajerskem v Šmartinu pri Šaleku, ko je dne 25. julija dal škofu Petru pismo, v katerem potrjuje, da mu dolguje 34 gl.

Takrat so bile v Kranju prežalostne razmere. Lutrovci so se polastili cerkvenih beneficijev in duhovniških posestev ter jih sami uživali, ali pa dajali svojcem v užitek, ali pa jih prodajali svojevoločno, brez cerkvenega ali gosposočinskega dovoljenja. Za hoste in gozde nihče ne skrbi, kdor more, kaj ugrabi, zlasti Besnica je pripuščena tujim.

Po smrti Gašperja Rakovca l. 1565.³ je nastopil odpadnik Jernej Knafel svojo lutrovsko službo v Kranju, kjer si je pridobil na trgu svojo lastno hišo, na kateri je imel zapisano na kamnu: „Hic Bärtl Knaffl Prädikant, Mein Stärghk steht in Gottes Handt.“ Pridigovati je smel le na Brdu v gradu, a hodil je nazaj v mesto motit ljudi, ljudje pa so letali na Brdo. Na njegovo pobudo so v Kranju ustanovili 1569. šolo in jo 1574. obnovili. Ko je nadvojvoda to zvedel, je zadovedal Knaflja zapreti in zagrozil meščanom, da jim vzame mestne svoboščine, sodnika pa odstaviti, dne 26. junija 1581. Čez 30 let je Knafelj delal zgago v Kranju.

30. Matija Marcina,⁴ župnik kranjski ali škofov vikar (1573. — jan. 1584.) Bil je Ločan, zaznamovan tudi „Matej Merzina“, rojen v mestu okrog l. 1528, v mašnika posvečen pa dne 23. sept. l. 1553. na Dunaju, kjer je potem služboval kot ces. kaplan in pridigar pri sv. Mihaelu 3 leta. Dne 17. sept. 1560. je prejel kot vikar župnijo v Vipavi, na katero je bil potrjen ter jo oskrboval tri leta. Dne 28. okt. l. 1563. so ga umestili na mestno župnijo v Gorici, kjer je pastiroval kot goreč voditelj katoliške stranke 12 let. Od tam se preseli v Kranj, kjer ga škof dne 13. sept. 1580. nadvojvodi še pohvali, da se lepo vede kar se je „in der fastarmen verfürten Stadt“ še boril za katoliško stvar, vendar je pa že imel priležnico Katarino in dva sina. Zato so ga luteranci tako počrnili pri vizitatorju Pavlu Bizanciju, generalnemu vikarju oglejskega očaka l. 1583., da je zgubil župnijo, bil odstavljen. Pravijo, da je maščevalen in razuzdan človek. Ko bi odpustil tisto žensko in živel redno in pobožno, da bi hoteli zopet biti pokorni sv. Cerkvi.

Imel je ob vizitaciji 400 obhajancev in 1210 birmancev. To poslednje je bilo vizitatorju v posebno veselje, ker je na veliko število birmancev pokladal veliko važnost v verskem oziru.

Marcina je bil l. 1583. tudi ud slavnoznane crngrobske bratovščine M. B., ktero je vpeljal starološki župnik Ambrož Haumann, ki je bil nekaj časa tudi naddijakon očakov za Gorenjsko.

Ko je Marcina neslavno gospodaril v Kranju, kjer je dne 14. nov. 1573. prejel župnijo pogodbeno proti temu, da plačuje škofu letnih 250 gld. penzije, se je preselil v Kamnik za župnika (jan. 1584. — 94.), kjer se je pa lutrovcem skazoval tako naklonjenega, da je bil l. 1593. osumljen herezije ter tudi ondi odstavljen meseca okt. l. 1594. ob vizitaciji Frančiška Barbare, oglejskega očaka, kljub temu, da se je mestni sodnik in svetovalstvo potegnilo zanj, češ, da ni res, da bi se bil posluževal goljufne mere, kakor je bil tožen pred oglejskim očakom. In tudi mestni kaplan Simon Unger je povedal, da je mestni ključar ob izpraševanju preveč povedal v jezi zoper svojega župnika in da mu je zdaj žal, pa vse nič ni pomagalo, moral je faro pustiti.

Živel je nato brez duhovske službe, pohujšljivo in bival pri nekem kmetu blizu Kamnika, potem pa potegnil v Kranj in l. 1596. v Gorico, Med tem časom, ko je bila župnija izpraznjena, je dajal Marcina proti plači pokopavati protestante v kamniško župno cerkev.

Marcina je bil tudi ljubljanski stolni kanonik cesarske ustanove, ki noče bivati v Ljubljani, je l. 1598. zopet nekoliko pomagal župniku v Kamniku v duhovnem pastirstvu, kakor je ta sam povedal očaku. To nam kaže, da se je naposled spokoril, poboljšal, obžaloval svoje zablode. Umril je l. 1602. kot stolni korar, star okrog 74 let.

31. Frančišek Lapidica⁵ (Kamnosek-Steinmetz-Lathomus), župnik kranjski ali škofov vikar 1584. — 1595., je prejel župnijo „cum onere pensionis 300 gld.“ Bil je duhovnik ljubljanske škofije, rojen okrog l. 1540., v mašnika maziljen pa okrog l. 1565. Bil je gojenec marijanskega zavoda v Gornjem gradu l. (1567. — 69.), nato pa župnik mestni v Kamniku l. (1571. — 84.), odkoder se preseli za mestnega župnika v Kranju l. (1584. 95.). Že v Kamniku je bil osumljen herezije, zato je proti njemu vizitator naperil tožbo. V Kranju pa je služboval tako, da je s svojim pohujšanjem napravil mnogo zla. Cerkve so bile zanemarjene, ljudstvo propadlo v nenravno življenje, v razuzdanost, požrešnost, popivanje, v verskih zadevah je vladala popolna brezbržnost. Preklinjevanje, premlamljanje postne zapovedi, pretepi, kraja i. t. d. je bilo na dnevnem redu.

Vizitator Frančišek Barbaro je župnika ostro prijel radi tega.⁶ Spoznal je svoje pregreške, s solznimi očmi prosil odpuščanja ter v cerkvi očitno preklical svoje zmete, radi česar se je ljudstvo o dobrem potrdilo. Bil je namreč oženjen. Vendar pa ga je obsodil za nekaj časa za kazen v ječo. Pozneje je bil zgled spokornika.

Lapidica je bil v Kranju tudi očakov komisar ali naddijakon za Gorenjsko v l. (1585. — 95.), kar je ostal še potem, ko je 3. okt. 1595. odšel v Škofjo Loko za mestnega vikarja.

Že l. 1579. bi bil Lapidica rad postal ljubljanski prošt, pa ga je premagal Gašper Freydenschuss, kot zmožnejši, četudi mlajši. L. 1582. zopet prosi za izpraznjeni kanonikat, a ga je prejel šmartinski župnik Jakob Hauman; do te časti je prišel Lapidica še le pozneje v Novem mestu.

Dne 17. nov. 1597.⁷ je Lapidica kot prošt bratovščine presv. R. T. v Kranju z njenim oskrbnikom Simonom Otava, župnikom vodiškim, prodal neko zemljišče v Oreheku (Nussdorf), last bratovščine, delavnemu Gašperju Virik proti temu, da razen navadnih davščin plačuje bratovščini letnih 36 kr., namesto tlake. Takrat je zaznamovan še naddijakon ali komisar kranjski. Takrat je bil že v Škofji Loki, a ne dolgo. L. 1600. je bil že v Novem mestu kot pridigar, dne 11. maja l. 1601. pa je bil potrjen novomeškim korarjem (prezent. 16. junija 1600.). Naposled je dovršil tek svojega burnega življenja kot graščinski kaplan (sacelan) v Idriji l. 1613. okrog sv. Jurija star 73 let.

Pri takih razmerah, kakor jih je zapustil Lapidica v Kranju, — bilo je vse narobe, — ni moglo dolgo ostati. Zato poseže nadvojvoda Ferdinand vmes z ukazom⁸ z dne 29. aprila 1595.: „Strogo je zapovedano nedelje in praznike spodobno obhajati. Kdor bode temu ravnal nasproti, naj ga policija brez odloga zapre v temnico, ali naj ga postavi na sramotni oder (Pranger), ali kako drugače kaznuje.“

¹ Dekan Kobler je bral „Schwab“.

² Ljublj. kapit. arhiv. f. 133, 6. — Škof. arhiv.: akta škofa.

³ Kobler: Izobražev. knjižnica I, str. 15—42. — SBL. str. 470.

⁴ Izv. muz. dr. II. 47.—50. XVII. 4, 48, 129. — Letop. M. Slov. 1870. str. 115. in dalje — Ljublj. kapit. arhiv f. 141. 18 in f. 109. 3. — Lavtizar: Kranj str. 16. in 17. — Mitteilg. d. h. Ver. f. Krain 1868. str. 59.—62.

⁵ Ljublj. kapit. arhiv f. 99, 5. — J. M. B. I., 8. in 25. — II. 60. in 78. — XVII. str. 131. — Ign. Orožen II b str. 61. — Škof. arhiv: f. 13 (1.—24.) — Letopis M. Sl. 1870. 121. — Kranjski mestni arhiv. — Lavtizar: Kranj str. 17.

⁶ Dr. Gruden: Zgodovina slov. naroda str. 809.

⁷ Kranjski mestni arhiv: Kup. pismo.

⁸ Mitteilg. d. hist. Ver. f. Krain 1867. str. 92 — 93.

Razširjajte Kranjski zvon!